

Dogfen ir Cyhoedd



CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Mr Dylan Williams
Prif Weithredwr – Chief Executive
CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD	DEMOCRATIC SERVICES COMMITTEE
DYDD MERCHER, 22 MAWRTH 2023 am 2.00 o'r gloch	WEDNESDAY, 22 MARCH 2023 at 2.00 pm
CYFARFOD HYBRID – YN YSTAFELL BWYLLGOR 1 AC YN RHITHWIR	HYBRID MEETING – IN COMMITTEE ROOM 1 AND VIRTUALLY
Swyddog Pwyllgor	Shirley Cooke 01248 752514 Committee Officer

AELODAU / MEMBERS

Cynghorwyr / Councillors:-

Plaid Cymru / The Party of Wales

Non Dafydd, Carwyn Jones, Llio Angharad Owen, Dylan Rees, Alwen Pennant Watkin (*Is-Gadeirydd/Vice Chair*)

Y Grŵp Annibynnol / The Independent Group

Gwilym O Jones

Plaid Lafur Cymru / Wales Labour Party

Keith Roberts (*Cadeirydd/Chair*)

Annibynnwyr Môn / Anglesey Independents

Jeff Evans, Aled M Jones

RHAGLEN

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Derbyn datganiad o ddiddordeb gan Aelod neu Swyddog mewn perthynas ag unrhyw eitem o fusnes.

2 COFNODION (Tudalennau 1 - 2)

Cyflwyno i'w cadarnhau, gofnodion drafft y cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd ar 30 Tachwedd 2022.

3 HYFFORDDIANT AELODAU ETHOLEDIG (Tudalennau 3 - 16)

Cyflwyno adroddiad gan y Rheolwr Datblygu Adnoddau Dynol.

4 PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL - ADRODDIAD BLYNYDDOL AR GYFER 2023 I 2024 (Tudalennau 17 - 20)

Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Democratiaeth.

5 RÔL Y PWYLLGOR DEMOCRATAIDD A RHAGLEN WAITH (Tudalennau 21 - 24)

Cyflwyno adroddiad gan y Pennaeth Democratiaeth.

PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd 30 Tachwedd 2022

- YN BRESENNOL:** Cynghorydd Keith Roberts (Cadeirydd)
Cynghorwyr Non Dafydd, Jeff Evans, Carwyn E Jones, Gwilym O Jones, Llio A Owen, Dylan Rees
- WRTH LAW:** Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro
Swyddog Pwyllgor (SC)
- YMDDIHEURIADAU:** Dim
-

1. DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb.

2. COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd 4 Hydref 2022, ac fe gadarnhawyd eu bod yn gofnod cywir.

3. PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL – ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT AR GYFER 2023/24

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/ Swyddog Monitro ar gynigion drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2023/24, sy'n nodi'r math a'r lefelau o daliadau y gall awdurdodau lleol eu cynnig i'w haelodau. Yn dilyn proses ymgynghori, bydd fersiwn terfynol o Adroddiad Blynyddol y Panel ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn cael ei gyhoeddi ym mis Chwefror 2023, ac yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn ar gyfer ei fabwysiadu.

Cyflwynwyd y newidiadau arfaethedig i'r lefelau cydnabyddiaeth ariannol ar gyfer taliadau sylfaenol i aelodau, ynghyd ag uwch gyflogau a chyflogau dinesig yn yr adroddiad. Nodwyd fod y Panel wedi cyfyngu nifer yr uwch gyflogau i 17.

Adroddodd y Swyddog Monitro fod y Panel wedi gosod pum cwestiwn penodol yn yr ymgynghoriad eleni. Gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor ddarparu Ymateb i bob un o'r cwestiynau canlynol (C):-

C1 - Yw'r Panel yn cytuno y dylai'r elfen cyflog sylfaenol fod yn gysylltiedig â data Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (ASHE) 2021?

C2 - A ddylai'r Panel gynnwys yr adolygiad hwn yn ei gynllun gwaith ar gyfer y dyfodol ac adeiladu sylfaen dystiolaeth i gefnogi penderfyniadau?

- C3 - A ddylai'r Panel gynnwys yr elfen "nwyddau traul" fel costau ar gyfer aelodau o gynghorau tref a chymuned?
- C4 - Sut byddai'r Pwyllgor yn dymuno cael gafael ar wybodaeth ac arweiniad gan yr IRPW? Yw'r Pwyllgor wedi profi unrhyw heriau wrth gael gafael ar ein canllawiau a'n gwybodaeth neu wrth geisio eu deall drwy wefan yr IRP? Sut y gellir gwneud pethau'n haws?
- C5 - Mae'r Panel yn bwriadu cynnal cyfres o ddiwyddiadau ymgysylltu â'r holl randdeiliaid perthnasol dros y flwyddyn nesaf fel rhan o'r gwaith o ddatblygu ei gynlluniau ar gyfer y dyfodol ac adeiladu ei dystiolaeth a'i strategaeth ymchwil. Sut all y panel siapia'r ymgysylltu hyn?

O ran yr ymgysylltu, roedd y Pwyllgor yn teimlo bod angen gwneud mwy er mwyn annog pobl ifanc i gymryd diddordeb mewn materion cysylltiedig â Llywodraeth Leol.

PENDERFYNWYD:-

- **Derbyn lefelau cydnabyddiaeth ariannol arfaethedig Panel Annibynnol Cymru ar gyfer 2023/23 ar gyfer cyflogau sylfaenol aelodau a'r uwch gyflogau a chyflogau dinesig, fel a gyflwynwyd yn yr adroddiad.**
- Y1 - **Derbyn cyfeiriad y Panel at y data ASHE 2021 ar gyfer penderfynu ar yr elfen cyflog sylfaenol ar gyfer Aelodau. Cytunodd y Panel hefyd â chynnydd arfaethedig y Panel o 4.76% yn y cyflog sylfaenol ar gyfer aelodau.**
- Y2 **Cefnogi cynnig y Panel i gysylltu ag Aelodau Etholedig er mwyn adolygu eu llwyth gwaith a chasglu data presennol ar gyfer Penderfyniadau yn y dyfodol, ac, adeiladu hyn i mewn i'w gynlluniau gwaith ar gyfer y dyfodol ac adeiladu'r sail dystiolaeth er mwyn cefnogi penderfyniadau.**
- Y3 - **Derbyn cynnig y Panel i dalu'r costau "nwyddau traul" i aelodau cynghorau tref a chymuned; £156 y flwyddyn tuag at gopstau gweithio o adref, a £52 y flwyddyn tuag at gostau deunyddiau ysgrifennu.**
- Y4 - **Derbyn yr opsiynau canlynol mewn perthynas â chael mynediad at wybodaeth ac arweiniad gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol:-**
1. **Crynodeb gyda dolenni at ganllawiau manwl;**
 2. **Canllawiau hawdd eu defnyddio;**
 3. **Cwestiynau Cyffredin.**
- Y5 - **Derbyn bod cyfarfodydd yn parhau i gael eu cynnal yn rhithiol ac y dylai aelodau etholedig, aelodau lleyg a chynrychiolwyr cynghorau tref a chymuned ac Un Llais Cymru fod yn rhan o'r broses ymgysylltu.**

Daeth y cyfarfod i ben am 14.35 pm

**CYNGHORYDD KEITH ROBERTS
CADEIRYDD**

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD
DYDDIAD:	22ain MAWRTH 2023
TEITL YR ADRODDIAD:	HYFFORDDIANT AELODAU ETHOLEDIG
ADRODDIAD GAN:	RHEOLWR DATBLYGU ADNODDAU DYNOL
SWYDDOG CYSWLLT:	MIRIAM WILLIAMS (estyniad 2512)
PWRPAS YR ADRODDIAD:	I ROI DIWEDDARIAD O RAGLEN HYFFORDDIANT A DATBLYGU AR GYFER AELODAU ETHOLEDIG YN DILYN YR ETHOLIAD MIS MAI 2022

1. CEFNDIR

Pwrpas yr adroddiad yma ydi rhoi diweddariad i'r Pwyllgor Democrataidd ar faterion Hyfforddiant a Datblygu ers yr adroddiad gyflwynwyd mis Hydref ac I roi trosolwg o'r ddarpariaeth sydd wedi ei gynnig a'i derbyn gan Aelodau Etholedig ers Mai 2022.

Mae'r adroddiad hefyd yn ymateb i'r cais gweithredu amlygwyd yn dilyn yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Safonau mis Mehefin 2022.

2. Y CYNLLUN

Rhwng 11 o Fai a'r 31 Mawrth, mae 59 diwrnod o hyfforddiant wedi ei gynnig gan y Tîm Datblygu Adnoddau Dynol, i Aelodau Etholedig (mae rhain yn ychwanegol i'r sesiynau briffio rheolaidd maent yn cael ei gwahodd I fynychu). Mae'r hyfforddiant yn ymdrin ag ystod eang o feysydd, rhai yn ymwneud â rhai Aelodau Pwyllgorau penodol e.e. Cynllunio/ Awdit tra bo sesiynau cyffredinol megis Cadeirio a sgiliau TG hefyd ar gael i bawb. Yn nhermau mynychiant sesiynau, mae hyn wedi bod yn amrywiol.

Mewn perthynas a'r cyrsiau tybir fod yn fandadol, mae'r lefelau mynychu fel y nodir isod:

- Cod Ymddygiad x29
- Cydraddoldeb ac Amrywiaeth x25 (sesiwn ychwanegol wedi ei drefnu ar gyfer mis Mawrth 2023)
- Egwyddorion Cyffredinol Diogelu Data (GDPR) x19

- Diogelwch Seibr x35
- Diogelwch x21
- Cyfansoddiad x15

3. CYNLLUN AR GYFER 2023-2024

Fel yr amlygir yn adran 4 o Strategaeth Datblygu Aelodau (gweler atodiad 1), mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol roi'r cyfle i bob Aelod gael adolygiad blynyddol o'i anghenion hyfforddi. Mae trefniadau wedi ei rhoi mewn lle i pob Aelod gael Cyfweliad Datblygu a bydd rhain yn digwydd cyn diwedd Ebrill.

Yn ddelfrydol, fe ddylai'r cyfweliad datblygu gael ei cynnal gan arweinydd grŵp yr aelod. Os nad yw hyn yn bosibl, yna fe all y cyfweliad gael ei gynnal gyda'r Pennaeth Democrataidd. Fe ddylai'r cyfweliad ganolbwyntio ar rôl a chyfrifoldebau ar allbwn o'r uchod fydd Cynllun Datblygu unigol ar gyfer pob Aelod sy'n ymgymeryd a cyfweliad neu sy'n rhoi gwybodaeth o'i anghenion datblygu ef/hi i'r Pennaeth Democrataidd (o fewn cyfyngiadau cyllidebau ac adnoddath arall sydd ar gael).

Er mwyn sicrhau fod y Rhaglen Datblygu yn ymateb i anghenion yr Awdurdod yn ogystal a rhai'r Aelodau unigol, bydd ymgynghoriad gyda'r Tim Arweinyddiaeth Strategol a Phenaethiaid Gwasanaeth a chael ei gwahodd i gynnig unrhyw anghenion datblygu ac hyfforddiant Aelodau ar gyfer ei faes cyfrifoldeb ef/hi.

Bydd yr uchod yn cael ei ystyried wrth lunio'r cynllun ar gyfer 2023-2024 fydd yn cael ei gyflwyno i Gadeirydd Democrataidd a'r Pennaeth Democrataidd i gael sêl bendith.

4. CYFATHREBIADAU

Yn nhermau cyfathrebiadau, ac fel dilyniant i'r cynllun hyfforddiant cychwynnol gyhoeddwyd, mae Bwletin Aelodau Etholedig wedi cael ei chyhoeddi a'i chylchredeg, gyda'r bwriad o hyrwyddo hyfforddiant sydd wedi ei drefnu.

Mae fersiynau electronig o'r bwletin ar gael o fewn Dashfwrdd Aelodau Etholedig (lansiwyd mis Gorffennaf 2022) ac sydd ar gael ar Platform E-ddysgu'r Awdurdod, Learning Pool. Yma, mae gan Aelodau Etholedig hefyd yn cael mynediad i wybodaeth yn ymwneud ag Iechyd & Llesiant; modiwlau cyffredinol, yn ogystal â modiwlau sy'n benodol ar gyfer ei rolau. Mae'r data'n dangos fod 16 Aelod wedi mynd i'r safle ers Mai 2022.

Yn ogystal â'r uchod, mae gwahoddiadau i fynychu hyfforddiant yn cael ei rhannu drwy e-byst/apwyntiadau.

5. FFURF TROSGLWYDDO

Mae trosglwyddo sesiynau hyfforddiant yn parhau i gymered lle drwy gyfryngau fel MSTeams/Zoom yn ogystal â defnyddio adnoddau ychwanegol sydd ar gael ar blatfform E-ddysgu'r Awdurdod, Learning Pool, sy'n galluogi mynediad ar unrhyw amser.

Mae amseriad sesiynau'n cael ei adolygu'n barhaus o ran pryd maent yn cael ei cynnal e.e. Yn ystod y dydd/hwyr pnawn/gynnar gyda'r hwyr, fel bod ymrwymadau gwaith/gofal yn cael ei chymryd i ystyriaeth ac er mwyn uchafu'r niferoedd yn mynychu. Lle bynnag yn bosibl ac yn ymarferol, bydd y Tîm Datblygu yn ceisio cynnig opsiynau o ddyddiadau/amseroedd.

6. I GRYNHOI

Tra bod Hyfforddiant wedi lleddfu rhywfaint ers y misoedd cychwynnol, mae hyfforddiant pellach fel yr adnabuwyd yn y cynllun cychwynnol e.e. Iechyd, Diogelwch & Llesiant yn cael ei gynnig cyn diwedd y Flwyddyn Ariannol.

Yn naturiol, bydd y cynllun yn parhau i gael ei adolygu a'i addasu wrth dderbyn mewnbwn pellach gan rhanddeiliaid fydd yn sicrhau ein bod yn gallu ymateb i'r anghenion hyfforddiant a'i gyflwyno'n amserol.

7. ARGYMHELLIAD

- I nodi cynnwys yr adroddiad

Miriam Williams
Rheolwr Hyfforddiant AD
Mawrth 2023



CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Cyngor Sir Ynys Môn

STRATEGAETH DATBLYGU AELODAU

2022 - 2027

‘Llunio’r dyfodol trwy ddatblygu pobl’

Dyddiad Adolygu: Mawrth 2027

STRATEGAETH DATBLYGU AELODAU

1. Cyflwyniad

1.1 Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn cydnabod bod galwadau a disgwyladau cynyddol ar Aelodau, o ystyried cyflymder y newid deddfwriaethol a'r amgylchedd sy'n newid o hyd. Mae gofyniad felly i sicrhau bod datblygiad a chymorth effeithiol ar waith i'w galluogi i gyflawni gofynion eu rolau.

1.2 Mae'r Cyngor yn gweithredu mewn amgylchedd sy'n newid o hyd, gan orfod ymateb i newidiadau mewn deddfwriaeth (e.e. Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014).); Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, sy'n lleihau cyllidebau tra'n ysgwyddo cyfrifoldebau newydd. Mae hyn yn gofyn am Aelodau Etholedig a gweithlu sy'n hyblyg ac yn ymatebol i newid. Mae'r Cyngor yn wynebu rhaglen hynod heriol sy'n cynnwys:-

- Cydweithio ag awdurdodau lleol ac asiantaethau eraill i wella darpariaeth gwasanaethau.
- Ymateb i doriadau cyllidebol flwyddyn ar ôl blwyddyn.
- Rolau newydd, heriol a newidiol i Aelodau Etholedig.
- Trefniadau rheoli gwleidyddol newydd a chyfrifoldeb am graffu ar ddarparwyr gwasanaethau cyhoeddus eraill.
- Pwyslais ar welliant parhaus.
- Llywodraethu Corfforaethol.
- Datblygiadau Digidol a Thechnegol

1.3 Wrth groesawu'r heriau hyn, rhaid i'r Cyngor barhau i ddatblygu ei Aelodau fel eu bod yn:

- Ymateb i newid.
- Gwneud y defnydd gorau o'r holl adnoddau sydd ar gael.
- Yn gallu herio'r Cyngor a sefydliadau eraill yn deg a nodi arfer gorau.
- Yn canolbwyntio ar wneud y gorau o'r canlyniadau a ddarperir gan wasanaethau cyhoeddus o fewn yr hinsawdd heriol sydd ohoni gydag adnoddau ariannol yn lleihau.
- Yn arweinwyr cymunedol dylanwadol.

2. Pwrpas y Strategaeth

2.1 Er mwyn galluogi Cyngorwyr i weithredu'n effeithlon ac effeithiol wrth gyflawni eu rolau amrywiol, mae'n bolisi gan y Cyngor nodi anghenion dysgu a datblygu pob Cyngorydd.

2.2 Mae hyn yn gofyn am agwedd ragweithiol tuag at Ddatblygu Aelodau a chefnogaeth ar ffurf cyflwyniadau, seminarau a gweithdai a hwylusir yn fewnol ac yn allanol yn ogystal â thrwy gyrsiau hyfforddi penodol. Mae'r Cyngor wedi cefnogi datblygiad Aelodau trwy ddyrannu cyllideb benodol ac wedi cymhwyso ei bolisi ar sail gyfartal i bob un o'r 35 Aelod, yn ogystal â chefnogi aelodau cyfetholedig o'r pwyllgorau Safonau, Archwilio a Sgriwtini. Cafodd y system hon ei ffurfioli yn 2008 pan ddyfarnwyd Siarter CLILC ar gyfer Cynorthwyo a Datblygu Aelodau'r Cyngor, a gafodd ei hadnewyddu yn 2019.

2.3 Mae'r Cyngor yn cydnabod yr angen i wella ymhellach y cyfleoedd a'r gefnogaeth i Aelodau a'u hanghenion dysgu a datblygu. Mae statws Siarter yn tanlinellu pwysigrwydd parhaus hyfforddiant a datblygiad i Aelodau ac yn sicrhau y bydd darpariaeth yn y dyfodol yn seiliedig ar angen, a ddarperir gan weithwyr proffesiynol lle caiff ansawdd yr hyfforddiant ei fonitro o ran ansawdd a'i ddarparu i bob Aelod ar sail gyfartal.

3. Strategaeth Datblygu Aelodau – Nodau ac Amcanion

3.1 Mae Datblygu Aelodau yn cyfeirio at unrhyw weithgareddau datblygu neu raglenni hyfforddi sydd wedi'u cynllunio'n benodol i wella gwybodaeth, sgiliau a galluoedd Aelodau Etholedig yn eu rolau amrywiol.

3.2 Nod y strategaeth hon yw rhoi'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen ar Aelodau yn eu rolau presennol ac yn y dyfodol a diwygio/diweddaru disgrifiadau rôl yn ôl yr angen. Er mwyn sicrhau bod y strategaeth hon yn cwrdd ag anghenion Aelodau a'r Cyngor, bydd gweithgareddau'n cael eu cynllunio'n briodol, yn cael adnoddau o fewn terfynau'r gyllideb bresennol, yn cael eu monitro a'u gwerthuso.

3.3 Prif amcanion y strategaeth yw:-

- Sicrhau dealltwriaeth glir a rennir o rolau amrywiol Aelodau.

- Gwella perfformiad deiliaid uwch swyddi gyda chymorth Cyfweiliadau Cymorth a Datblygiad Personol blynyddol.
- Darparu rhaglen anwytho integredig a rhaglen rôl, sgiliau a gwybodaeth barhaus o gyfleoedd datblygu i bob Aelod.
- I gynnig cyfleoedd i Aelodau Etholedig i ddatblygu a gwella ei sgiliau digidol fydd yn ei cynorthwyo i fod yn fwy effeithiol gyda heriau technolegol
- Darparu cymorth wedi'i deilwra i anghenion Aelodau yn seiliedig ar ddadansoddiad o anghenion hyfforddi unigol.
- Monitro effaith y strategaeth a defnyddio adborth i wella dros amser a dathlu llwyddiant.

3.4 Bydd y Cyngor yn darparu hyfforddiant a datblygiad hyblyg ac ymatebol i Aelodau Etholedig sy'n seiliedig ar anghenion unigol a sefydliadol. Bydd hyn yn cynyddu effeithiolrwydd Aelodau yn eu rolau amrywiol i sicrhau bod Cyngor Sir Ynys Môn yn cael ei ystyried fel arweinydd wrth ddarparu cefnogaeth i Aelodau Etholedig ac yn haeddu statws Siarter.

3.5 Dylid darllen y strategaeth hon ar y cyd â "Pholisi Dysgu, Hyfforddi a Datblygu" corfforaethol cyfredol yr Awdurdod.

4. Gweithredu Gofynion y Siarter

4.1 Mae'n hanfodol i'w llwyddiant bod Aelodau'n cymryd rhan arweiniol yn ei datblygiad, yn goruchwyllo ei gweithrediad, yn fodlon cymryd rhan yng ngofynion y Siarter ac yn chwarae rhan lawn wrth werthuso a monitro ei chynnydd a'i heffeithiolrwydd.

4.2 Mae Siarter Cymru ar gyfer Cynorthwyo a Datblygu Aelodau yn nodi dull gweithredu trwyadl a strwythuredig ar gyfer datblygu Aelodau. Isod mae prif ofynion y Siarter ac ymagwedd y Cyngor at eu gweithredu:-

4.2.1 Cefnogir aelodau gyda disgrifiadau rôl, sy'n cael eu hadolygu yn ôl yr angen ac sy'n amodol ar gymeradwyaeth ffurfiol cyn eu dosbarthu i bob aelod, gan gynnwys aelodau cyfetholedig. Cânt eu defnyddio i lywio'r cynlluniau hyfforddi a datblygu unigol a fydd ar gael i bob aelod.

Gwneir dolenni o'r disgrifiadau rôl safonol a'r manylebau personol i dudalen ar-lein bersonol pob aelod.

4.2.2 Cefnogir aelodau i gyflawni eu dyletswyddau yn unol â safonau ymddygiad uchel - mae hyfforddiant Cod Ymddygiad wedi'i nodi fel elfen graidd o'r Rhaglen Datblygu Aelodau a darperir hyfforddiant yn ôl yr angen.

4.2.3 Cefnogir aelodau i ddeall eu rolau a'u cyfrifoldebau fel y nodir yn y Cyfansoddiad - Darperir hyfforddiant priodol ar rolau amrywiol Aelodau a phwyllgorau.

4.2.4 Mae strategaeth dysgu a datblygu Aelodau wedi'i mabwysiadu - Mae'r ddogfen hon wedi'i mabwysiadu gan y Cyngor fel ei Strategaeth Datblygu Aelodau.

4.2.5 Mae Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol roi'r cyfle i bob Aelod gael adolygiad blynyddol o'i anghenion hyfforddi. Bydd trefniadau'n cael eu gwneud i bob Aelod gael cynnig Cyfweliad Datblygu ac atgoffir yr Aelodau o'r cyfle hwn yn flynyddol. Mae Siarter CLILC hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i bob Aelod sy'n derbyn Cyflog Uwch gael cyfweliad o'r fath.

4.2.6 Er mwyn sicrhau bod yr anghenion hyfforddi a datblygu yn cwmpasu ystod mor eang â phosibl o ofynion Aelodau, pan na fydd Aelodau unigol yn manteisio ar yr opsiwn hwn byddant yn cael y cyfle i ymateb naill ai'n uniongyrchol i'r Pennaeth Democratiaeth a/neu Arweinydd ar gyfer Datblygu'r Gweithlu dros y ffôn, drwy e-bost neu'n ysgrifenedig.

4.2.7 Nodi Anghenion yr Awdurdod – Er mwyn sicrhau bod y rhaglen yn mynd i'r afael ag anghenion cyffredinol yr Awdurdod yn ogystal ag anghenion Aelodau unigol, ymgynghorir yn flynyddol â Thîm Arweinyddiaeth Strategol yr Awdurdod a Phenaethiaid Gwasanaeth i gyflwyno unrhyw anghenion datblygu a hyfforddi Aelodau posibl ar gyfer ei faes cyfrifoldeb.

4.2.8 Cynlluniau Datblygu Unigol - Deilliant yr uchod fydd Cynllun Datblygu Aelod unigol ar gyfer pob Aelod sy'n cynnal cyfweliad neu'n rhoi manylion ei anghenion hyfforddi i'r Pennaeth Democratiaeth (o fewn cyfyngiadau'r cyllidebau sydd ar gael ac adnoddau eraill).

4.2.9 E-Ddysgu – Bydd cyfres o fodiwlau e-ddysgu yn cael eu datblygu a'u defnyddio fel elfen allweddol o ddatblygiad Aelodau.

4.2.10 Mae rhaglen ddatblygu ar gyfer cyngorwyr yn ei lle gyda mecanwaith ar gyfer ei adolygiad blynyddol – Bydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democraidaidd yn cytuno ar Raglen Datblygu Aelodau yn flynyddol, gan ystyried a gwerthuso cynllun y flwyddyn flaenorol, adolygiadau datblygu Aelodau unigol, adborth gan Aelodau sy'n ymateb i'r Pennaeth Democratiaeth ac adborth gan swyddogion a Thîm Arweinyddiaeth Strategol yr Awdurdod.

4.2.11 Mae pob Aelod yn cael gwybod am y gweithgareddau datblygu, yn cael eu hannog i gymryd rhan ynddynt ac yn gallu cael mynediad cyfartal iddynt – Bydd rhaglen o ddigwyddiadau hyfforddi yn cael ei dosbarthu i bob Aelod.

4.2.12 Hysbysir darpar ymgeiswyr, ymgeiswyr ac Aelodau newydd o'u rôl a'u cyfrifoldebau – bydd darpar ymgeiswyr yn cael gwybodaeth, digwyddiadau a chefnogaeth briodol yn ystod y cyfnod yn arwain at etholiad.

4.2.13 Mae gweithgareddau datblygu yn berthnasol ac o ansawdd uchel – Defnyddir ystod o ddarpariaeth fewnol ac allanol fel y bo'n briodol a bydd gwerthusiad o bob sesiwn yn cael ei wneud.

4.2.14 Mae cyfrifoldeb clir am arwain y rhaglen, gyrru'r strategaeth a monitro'r canlyniadau – Y Pwyllgor Gwasanaethau Democraidaidd, gyda chefnogaeth y Pennaeth Democratiaeth, fydd yn gyfrifol am y strategaeth hon a'r rhaglen.

4.2.15 Mae adnoddau'n cael eu nodi a'u darparu ar gyfer datblygu Aelodau - Bydd cyllideb hyfforddi flynyddol yn bodoli i gwrdd â gofynion datblygu Aelodau, gyda lefel y gyllideb yn amodol ar gyfyngiadau ariannol yr Awdurdod.

4.2.16 Bydd pob Aelod yn cael cynnig y cyfle i ofyn am fentora gyda mentoriaid sydd wedi derbyn hyfforddiant priodol i ymgymryd â'r rôl.

4.2.17 Darperir cefnogaeth swyddogion ar gyfer datblygu, cefnogi a chraffu Aelodau - Bydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democraidaidd, gyda chefnogaeth y Pennaeth Democratiaeth, yn gyfrifol am sicrhau bod cefnogaeth ddigonol yn bodoli.

4.2.18 Mae'r trefniadau a wneir ar gyfer busnes y Cyngor yn hyblyg ac yn galluogi Aelodau i gyfranogi'n llawn, waeth beth fo'u hamgylchiadau personol – Cyflwynir adroddiad blynyddol i'r Cyngor i ystyried dyddiadau ac amseroedd cyfarfodydd ar gyfer y flwyddyn i ddod, gan gymryd i ystyriaeth ofynion y Cyngor. Deddf

Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ac i gyfarch amrywiaeth Aelodau Etholedig.

4.2.19 Rheoli cyswllt a chyfathrebu – bydd aelodau'n cael gwybodaeth briodol fel rhan o becyn Anwytho ac ar fewnwyd y Cyngor i'w cefnogi i gyflawni eu dyletswyddau.

Bydd yr Awdurdod yn cynnal safonau ar gyfer amseroedd ymateb i e-byst, galwadau ffôn a gohebiaeth ysgrifenedig.

4.2.20 Adroddiadau Blynyddol - Bydd pob Aelod yn cael cynnig y cyfle i gynhyrchu Adroddiad Blynyddol yn unol â'r gofynion

4.2.21 Darperir mynediad digonol i TGCh i bob Aelod – Darperir offer, cefnogaeth a hyfforddiant priodol i Aelodau.

4.2.22 Darperir adnoddau gwybodaeth – Mae adnoddau a gwybodaeth briodol ar gael i Aelodau mewn fformat priodol.

4.2.23 Mae cyfleusterau i Aelodau weithio yn y Cyngor ar gael - Bydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, gyda chefnogaeth y Pennaeth Democratiaeth, yn adolygu o bryd i'w gilydd bod adeiladau, TGCh ac adnoddau cysylltiedig eraill yn ddigonol i ddiwallu anghenion Aelodau.

5. Cyflawni Strategaeth

5.1 Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd, fel yr Hyrwyddwr Datblygu Aelodau, yn arwain ar hyn, gyda chefnogaeth y Pennaeth Democratiaeth. Bydd y Strategaeth/Cais y Siarter yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor ond mae cyfrifoldeb am fabwysiadu'r cynllun blynyddol, monitro ac adrodd yn gyfrifoldeb ar y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

5.2 Pwrpas gwaith y Pwyllgor yn hyn o beth fydd:-

- Sefydlu proses Hyfforddi a Datblygu Aelodau gynhwysfawr a chadarn gan ddefnyddio egwyddorion Siarter CLILC ar gyfer Datblygu a Chynorthwyo Aelodau.

- Sicrhau bod Datblygu Aelodau yn dod yn rhan o weithgarwch sefydliadol prif ffrwd cyffredinol.
- Gwneud argymhellion i'r Cyngor, fel y bo'n briodol, ar Gymorth i Aelodau, yn enwedig Datblygu Aelodau.
- Cydlynu a gwerthuso'n barhaus y Rhaglen Datblygu Aelodau.
- Monitro cynnydd yn erbyn amcanion y Strategaeth.

5.3 Bydd yr holl weithgareddau hyfforddi a datblygu Aelodau a ddarperir o ganlyniad i'r Strategaeth hon yn:-

- Cael eu sicrhau gan y darparwyr hyfforddiant neu'r hwyluswyr mwyaf effeithiol a phriodol o'r tu mewn neu'r tu allan i'r Awdurdod.
- Ymateb i anghenion yr Aelodau o ran dull ac arddull cyflwyno.
- Cymryd i ystyriaeth egwyddorion polisiau perthnasol y Cyngor.
- Cael eu cynllunio a'i trefnu ar yr amseroedd a'r lleoliadau sydd fwyaf cyfleus i Aelodau er mwyn cyfarch yr ystod eang o Aelodau Etholedig.

6. Gwerthusiad o'r Strategaeth

6.1 Bydd cynnydd yn cael ei fonitro a'i werthuso yn barhaus gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democraidaidd a'r Pennaeth Democratiaeth.

6.2 Bydd datblygiad Aelodau o ganlyniad i'r gweithgareddau yn cael ei asesu ganddynt hwy eu hunain gyda chefnogaeth uwch Aelodau a Swyddogion priodol os ydynt yn cymryd rhan yn y Cyfweiliadau Cymorth a Datblygiad Personol.

7. Adnoddau

7.1 Bydd cyllideb flynyddol yn cael ei chynnwys yn y gyllideb Hyfforddiant Corfforaethol i gefnogi gweithgareddau Hyfforddi a Datblygu Aelodau. Mae gan y Pennaeth Democratiaeth gyfrifoldeb cyffredinol dros Ddatblygu Aelodau ac fe'i cefnogir gan y gwasanaeth AD i gydlynu, cysylltu a threfnu'r hyfforddiant perthnasol.

This page is intentionally left blank

Cyngor Sir Ynys Môn	
Pwyllgor:	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad:	22 Mawrth 2023
Teitl yr adroddiad:	Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol – Adroddiad Blynyddol ar gyfer 2023 i 2024
Adroddiad gan:	Pennaeth Democratiaeth
Pwrpas yr Adroddiad:	Rhoi gwybod am benderfyniadau terfynol y Panel ar gyfer 2023 i 2024

1.0 Cefndir

Mae Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol yn gyfrifol am bennu'r lefelau a'r trefniadau ar gyfer tâl aelodau'r sefydliadau canlynol:

- Prif Gyngorau – cyngorau sir a chyngorau bwrdeistref sirol
- Cyngorau Tref a Chymuned
- Awdurdodau Parciau Cenedlaethol
- Awdurdodau Tân ac Achub
- Cyd-bwyllgorau Corfforaethol

Mae'r Panel yn gorff annibynnol ac mae'n gallu gwneud penderfyniadau am:

- y strwythur cyflog sy'n pennu tâl yr aelodau
- y math o lwfansau a natur y lwfansau hynny sydd i'w talu i aelodau
- p'un a yw'r taliadau'n orfodol neu'n caniatáu lefel o hyblygrwydd lleol
- drefniadau o ran absenoldeb teuluol
- drefniadau ar gyfer monitro cydymffurfiaeth â phenderfyniadau'r Panel

Mae'n ofynnol, yn ôl y gyfraith, i'r sefydliadau a restrir uchod weithredu'r penderfyniadau a wnânt.

Cynhaliodd y Panel ymgynghoriad ar ei adroddiad blynyddol drafft ar gyfer 2023/24 rhwng 6 Hydref ac 1 Rhagfyr 2022. Fe gyflwynwyd yr adroddiad drafft i'r Pwyllgor hwn yn ei gyfarfod ar 30 Tachwedd 2022. Cyhoeddwyd yr Adroddiad Blynyddol terfynol ar 27 Chwefror 2023.

Ar y cyfan, roedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn cefnogi cynigion y Panel ac felly nid oes unrhyw newidiadau wedi'u gwneud i'r penderfyniadau terfynol, heblaw am gryfhau geiriad mewn rhai mannau, i egluro ansicrwydd.

Yn ogystal, amlygodd yr ymatebion i'r ymgynghoriad ambell faes y bydd y Panel yn eu hystyried yn eu blaen raglen waith ar gyfer y flwyddyn hon. Bydd y blaen raglen waith yn cael ei chyhoeddi ar wefan y Panel ddiwedd mis Mawrth.

Bydd Adroddiad Blynyddol 2023 i 2024 yn weithredol o Ebrill 2023.

2.0 Penderfyniadau terfynol y Panel ar gyfer 2023/24

2.1 Lefelau Taliadau 2023/24

Mae'r tabl canlynol yn rhestru'r 15 deilydd swydd sydd â hawl i dderbyn uwch gyflog a chyflog dinesig o 2022/23 (yn unol â phenderfyniad y Cyngor llawn ar 24 Mai 2022) ac yn cymharu'r cyflogau cyfredol â'r cyflogau a fydd yn daladwy o Ebrill 2023:

Rhestr Taliadau i Aelodau	2022-2023	2023-2024
Cyflog sylfaenol i'r holl aelodau, sydd wedi'i gynnwys yn yr holl uwch gyflogau a chyflogau dinesig isod	£16,800	£17,600
Band 1:		
Arweinydd	£53,550	£56,100
Dirprwy Arweinydd	£37,485	£39,270
Band 2:		
Aelodau'r Pwyllgor Gwaith (x 7)	£32,130	£33,660
Band 3:		
Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol	£25,593	£26,400
Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio	£25,593	£26,400
Cadeirydd y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion	£25,593	£26,400
Cadeirydd y Cyngor	£25,593	£26,400
Band 4:		
Arweinydd Grwp yr Wrthblaid fwyaf	£25,593	£26,400
Band 5:		
Is-Gadeirydd y Cyngor	£20,540	£21,340

2.2 Uwch Gyflogau a Chyflogau Dinesig

Bydd y cyfyngiad ar nifer yr uwch gyflogau sy'n daladwy ("y cap") yn aros yn ei le yn 2023/24, hy cyfanswm o 17 ar gyfer Ynys Môn, gan gynnwys cyflogau dinesig.

Bydd angen i'r Cyngor llawn gadarnhau nifer yr uwch gyflogau a fydd yn daladwy yn 2023/24 yn ei gyfarfod ym mis Mai 2023.

Nid oes unrhyw newidiadau pellach i'r taliadau a'r buddiannau a delir i aelodau etholedig. Mae pob penderfyniad arall o 2022 i 2023 felly yn dal i sefyll a dylid eu gweithredu yn 2023 i 2024, gan gynnwys y rhai sy'n cwmpasu:

- Teithio a chynhaliaeth
- Gofal a Chymorth Personol
- Absenoldeb salwch
- Cyd-bwyllgorau Corfforaethol
- Cynorthwywyr i'r Pwyllgor Gwaith
- Cyflogau ychwanegol a threfniadau rhannu swyddi
- Aelodau Cyfetholedig

3.0 Argymhelliad

Gofynnir i'r Pwyllgor nodi:

- y penderfyniadau o fewn adroddiad blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol ar gyfer 2023 i 2024 (Chwefror 2023)
- bwriad y Panel i gyhoeddi blaen raglen waith ar gyfer y flwyddyn hon ddiwedd mis Mawrth 2023

Papur cefndirol: Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol 2023 i 2024 (Chwefror 2023):

[Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol: adroddiad blynyddol 2023 i 2024 \[HTML\] | LLYW.CYMRU](#)

This page is intentionally left blank

CYNGOR SIR YNYS MON	
Pwyllgor:	Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Dyddiad:	22 Mawrth 2023
Teitl yr adroddiad:	Rôl y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Pwrpas yr adroddiad:	Egluro cyfrifoldebau'r Pwyllgor a'r rhaglen waith ar gyfer 23/24
Awdur:	Pennaeth Democratiaeth

1. Cefndir

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn amlinellu dyletswyddau a phwerau statudol y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ac yn cynnig rhaglen waith ddrafft ar gyfer 2023/24.
- 1.2 Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol gael Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i oruchwylio gwasanaethau democrataidd y Cyngor. Mae'n amserol i'r aelodau ystyried rôl a chyfrifoldebau'r pwyllgor wrth i ni agosáu at ddiwedd y flwyddyn ddinesig gyntaf ers etholiadau mis Mai 2022 ac er mwyn ystyried materion ar gyfer rhaglen waith 2023/24.
- 1.3 Er mwyn cydymffurfio gyda Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, mae'n rhaid i awdurdod lleol benodi Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd er mwyn:
- (a) dynodi pennaeth statudol y gwasanaethau democrataidd
 - (b) adolygu digonolrwydd darpariaeth yr awdurdod o staff, llety ac adnoddau eraill i gyflawni swyddogaethau gwasanaethau democrataidd, a
 - (c) llunio adroddiadau ac argymhellion i'r awdurdod yn ymwneud â darpariaeth o'r fath.

- 1.4 Ni chaiff y Pwyllgor arfer unrhyw swyddogaethau eraill oni bai eu bod yn berthnasol i'r materion uchod. Y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd sydd i benderfynu sut i gyflawni'r swyddogaethau hynny.
- 1.5 Penodir cadeirydd y Pwyllgor gan y Cyngor llawn, ni chaiff fod yn aelod o grŵp a gynrychiolir ar y Pwyllgor Gwaith. Caiff yr is-gadeirydd ei (h)ethol gan y Pwyllgor yn ei gyfarfod cyntaf ar ôl cyfarfod blynyddol y Cyngor ym mis Mai pob blwyddyn.
- 1.6 Mae cyfansoddiad y Cyngor yn nodi bydd naw aelod yn rhan o'r pwyllgor a bydd angen cael cydbwysedd gwleidyddol. Yn unol â'r ddeddfwriaeth, ni chaiff mwy nag un aelod o Bwyllgor Gwaith y Cyngor fod yn aelod o'r Pwyllgor.
- 1.7 Gall y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd alw aelodau a swyddogion yr awdurdod i fod yn bresennol o'i flaen er mwyn ateb cwestiynau. Gall y pwyllgor wahodd unigolion, cyrff neu sefydliadau eraill i fod yn bresennol yng nghyfarfodydd y pwyllgor. Mae cyfansoddiad y Cyngor yn gosod disgwiliad ar y Pwyllgor i gyfarfod pedair gwaith y flwyddyn, gyda'r hawl i drefnu cyfarfodydd eraill yn ôl yr angen.

2. Rhaglen 2023/24

2.1 Mae pedwar cyfarfod o'r Pwyllgor wedi eu rhaglennu ar gyfer 2023/24 ar y dyddiadau canlynol:

- 23 Mai 23 – cyfarfod blynyddol i ethol is-gadeirydd
- 28 Mehefin 23
- 29 Tachwedd 23
- 20 Mawrth 24

2.2 Mae busnes a rhaglen waith y Pwyllgor am y flwyddyn yn cynnwys y materion canlynol:

- Hyfforddiant a datblygu aelodau
- Trefniadau cefnogi er mwyn i aelodau gyflawni eu rolau
- Adolygu'r canllawiau a protocol mynychu cyfarfodydd o bell i aelodau
- Ymgynghori ar amseru cyfarfodydd a phwyllgorau'r Cyngor
- Deddfwriaeth ac ymgynghoriadau Llywodraeth Cymru ar faterion democratiaeth leol
- Tâl a lwfansau Aelodau

2.3 Bydd yn ofynnol hefyd i'r Pwyllgor gyflwyno adroddiad blynyddol ar ei weithgareddau i'r Cyngor llawn. Mae hynny wedi ei raglennu ar gyfer Medi.

3. **Argymhelliad**

3.1 Gofynnir i'r Pwyllgor nodi:

- dyletswyddau y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
- rhaglen cyfarfodydd a busnes y Pwyllgor ar gyfer 2023/24.

This page is intentionally left blank